

Szent Ágoston Regulája¹

1. Mindenekelőtt Istent szeressétek, aztán a felebarátot, mert ezek a nekünk adott legfőbb parancsok. Íme ezek a szabályok, amelyeket előírunk, hogy a kolostorban letelepedve megtartsátok.

Először is, hogy egyetértésben lakjatok a monostorban, és *egy szív, egy lélek legyenek*² Istent keresve, hiszen ezért gyűltetek egybe.

Semmit se mondjatok sajátotoknak, legyen mindenetek közös. Előjárótok ossza ki mindegyikötöknek az élelmet és a ruhát, azonban ne egyenlően, hanem kinek-kinek szüksége szerint, hiszen teherbírástok sem egyenlő. Így olvassátok ugyan is az Apostolok Cselekedeteiben: “Mindenkinek közös volt és mindenkinek adtak belőle a szükséghez mérten”.³

Akiknek volt valamijük a világban, amikor a monostorba léptek, adják azt szívesen a közösbe. Akiknek viszont semmijük sem volt, ne keressék a monostorban azt, amivel odakint sem bírtak. Nincstelenségük ellenére mégis kapják meg, amire szükségük van, még ha szegénységük, amikor kint éltek, még a szükségest sem adta meg nekik. Mégsem azért tartásuk azonban magukat boldognak, mivel megtalálták azt a táplálékot és ruházatot, amelyet kint nem tudtak megszerezni.

Ne járjanak magasra emelt fejjel amiatt, hogy olyanoknak lettek társai, akikhez közeledni sem mertek volna a világban, hanem szívüket emeljék fel és ne a hiú földi javakat keressék. Nehogy az történjék, hogy a monostorok a gazdagoknak lesznek hasznára, a szegényeknek pedig nem, mivel az ottani gazdagok megálázkodnak, az ottani szegények viszont fölfuvalkodnak.

Ezzel szemben azok, akik a világban valakinek látszottak, ne vessék meg azon testvéreiket, akik szegénysorból érkeztek ebbe a szent közösségbe. Inkább arra törekedjenek, hogy ne gazdag rokonaik méltóságával, hanem szegény testvéreik társaságával büszkélkedjenek. Ne kérkedjenek, ha a közös élethez javaikkal valamiképp hozzájárultak, és azért, mert gazdagságukat odaadják a monostornak, ne legyenek kevélyebbek, mint ha ugyanazt a világban élveznék. Minden más gonoszság rossz tettekben válik nyilvánvalóvá, a gőg azonban befurakodik a jó tettekbe, hogy azok tönkremenjenek. És mit használ a javakat szétosztani a szegényeknek és szegénnyé lenni, ha a szerencsétlen lélek a földi javakat megvetve még gőgösebb lesz, mint volt azokat birtokolva?

Éljetek tehát mindnyájan békében és egyetértésben, kölcsönösen tiszteljétek egymásban Istent, *akinek temploma lettetek*.⁴

2. *Imádkozzatok állhatatos buzgósággal*⁵ a meghatározott órákban és időkben.

¹ A fordítás alapjául a L. Verheijen által megállapított kritikai kiadás szolgált: *La Règle de Saint Augustin. I: Tradition Manuscrite*, Paris, 1967, 417-37; illetve Puskely Mária magyar fordítása: *Szent Ágoston Regulája*, SzIT, Budapest, 1992.

² ApCsel 4, 32

³ ApCsel 4, 32. 35

⁴ 2Kor 6, 16

Az oratóriumban senki se tegyen mást, mint azt, amire az a hely való, és amiről a nevét kapta. Ha tehát egyesek a megállapított órákon kívül is imádkozni akarnak, mert idejük engedi, ne akadályozza őket olyasvalaki, aki úgy véli, ott valami más teendője van.

Amikor zsoltárokkal és himnuszokkal Istenhez imádkoztok, szívetekben is az éljen, amit ajkatokkal kimondotok.

Csak azt énekeljétek, amiről olvassátok, hogy énekelni kell. Ha nem ének van előírva, ne énekeljétek.

3. Testeteket az ételben és az italban böjttel, önmegtagadással fékezzétek meg, amennyire egészségetek megengedi. Ha azonban valaki nem tud böjtölni, legalább a főétkezés idején kívül ne vegyen magához semmi ételt, hacsak nem beteg.

Amikor asztalhoz ültök, míg csak onnan fel nem keltek, hallgassátok zajongás és vita nélkül, amit a szokás szerint olvasnak. Ne csak ajkatok fogadja az ételt, hanem fületek is éhezze Isten igéjét.

Ha a korábbi életmódjuk miatt gyengébbek más ételt kapnak, ez ne keltsen visszatetszést, se ne tűnjék igazságtalannak azok számára, akiket más életmód erősebbé tett. Ne tartsák szerencsésebbnek azokat, akik olyasmit vesznek magukhoz, amit ők nem esznek, inkább örüljenek, hogy ők bírják, amit amazok nem bírnak.

S ha azoknak, akik monostorba lépésük előtt előkelőbb életmódot szoktak meg, valami olyan ételt, ruhát, fekvőhelyet és takarót adnak, amit az erősebbeknek s ezért szerencsésebbeknek nem adnak, fontolják meg azok, akiknek nem adnak, hogy emezek világi életükhöz képest milyen szerény körülmények közé jutottak, jóllehet a testileg edzettebbek igénytelenségét soha nem tudják elérni. Ha azt látják, hogy néhányan többet kapnak, nem kell mindannyiuknak ugyanazt akarnia. Ez ugyanis nem tiszteletből, hanem inkább megértésből történik. Nem fordulhat elő az a felháborító visszásság, hogy a monostorban, ahol a gazdagok, amennyire csak tudnak, megerőltetik magukat, a szegények elkényelmesedjenek.

A betegeknek természetesen kevesebbre van szükségük, hogy állapotuk rosszabbra ne forduljon. Betegségük után viszont úgy kell róluk gondoskodni, hogy minél gyorsabban felépüljenek, még ha a világban a legszegényebb sorban éltek is. Az iménti betegség ugyanazt adja meg nekik, amit előző életmódjuk a gazdagoknak. Mihelyt azonban visszanyerték előbbi erejüket, térjenek vissza ahhoz az életmódhoz, ami annál jobban illik Isten szolgálóihoz, minél igénytelenebb. Felgyógyulván ne áhítozzanak arra, amire betegségük miatt volt szükségük. Azokat tartsák gazdagabbnak, akik erősebbek a mértékletesség megtartásában. Jobb ugyanis kevesebbel beérni, mint többel bírni.

⁵ Kol 4, 2

4. Ruházatokat ne legyen feltűnő. Ne ruháitokkal, hanem magatartásokkal akarjátok tetszeni.

Amikor útra keltek, menjetek együtt. Miután odaértetek, ahová indultatok, maradjatok együtt. Járásokban, magatartásokban, ruhátokban, és bármiben, amit tesztek, ne legyen semmi, ami bárki tekintetét sértené. Viselkedjétek megszentelt életállapototokhoz illően.

Ha netán férfit láttok, ne szögezzétek rá szemeteket. Amikor kimentek a monostorból, nem tilos ugyan férfiakat látnotok, bűn viszont őket megkívánni, vagy tőlük várni ugyanezt. A férfiak iránti vágy nem csupán az érintés és az érzelem által ébred fel, hanem már a tekintet is kölcsönösen vágyat ébreszt. Ne mondjátok, hogy tiszta lelkűek vagytok, ha a szemetek tisztátalan, mert a tisztátalan szem a tisztátalan szív hírnöke. S amikor az egymásba kapcsolódó tekintetek, bár hallgat a nyelv, tisztátalan szívekről adnak hírt egymásnak, melyek a testi vágy következtében kölcsönös hevületben lelik örömüket, ha a testek érintetlenek is maradnak ugyan a tettegesség szennyétől, az igazi tisztaság azonban már elhagyta erkölcsi énjüket.

Aki férfira szegezi tekintetét, s kedvére van, ha az meg őreá néz, ne gondolja, hogy más nem látja, amikor így tesz; nagyon is látják, még hozzá olyanok, akikre nem is gondol. De ám maradjon rejtve és ne lássa senki emberfia, hogyan kerül el annak vigyázó tekintetét, aki elől semmit sem lehet elrejtteni? Vagy azért tétellezzük fel, hogy nem látja, mivel annál türelmesebben lát, minél bölcsebb? Isten nemtetszésétől féljen tehát a szentségre törekvő nő, hogy ne akarjon bűnös módon férfinak tetszeni. Őrá gondoljon, aki mindent lát, hogy ne tekintsen bűnösen férfira. Őtöle ajánlatos ilyenkor félnie, akiről írva van: "Utálatos az Úr előtt a sóvárgó tekintet".⁶

Amikor tehát együtt vagytok a templomban vagy bárhol, ahol férfiak is vannak, kölcsönösen őriztétek egymás tisztaságát. A bennetek élő Isten ezen a módon is meg fog benneteket magatoktól őrizni.

Ha közületek valakiben észreveszitek a tekintet imént említett merészségét, azonnal figyelmeztessétek, hogy többre ne vetemedhessen, hanem minél hamarabb térjen jobb belátásra.

Ha azonban e figyelmeztetés ellenére azt látjátok, hogy aznap vagy később ugyanúgy cselekszik, jelentse be, aki ezt észreveszi, mint amikor egy megsebzett gyógyításáról van szó. Előbb azonban avasson be az *ügybe egy vagy két másik nővért, hogy ketten vagy hárman bizonyíthassák rá*⁷, és kellő szigorúsággal utasíthassák rendre. Ne tartsátok magatokat rosszindulatúnak, midőn ezt jelentitek. Sőt, egyáltalán nem vagytok hibátlanok, ha hallgatástok által veszni hagyjátok nővéreiteket, jóllehet az ügyet jelentve megjavíthatnátok. Ha nővérednek seb volna a testén, s félve a gyógyítástól ezt el akarná titkolni, nemde kegyetlen len-

⁶ Péld 27, 20; LXX-ben.

⁷ Mt 18, 16

nél, ha ezt elhallgatnád, de irgalmas, ha jelentenéd? Mennyivel inkább jelenteni tartozol, hogy szívének sebe végzetesen el ne üszkösödjék.

Mielőtt azonban másokat beavatnátok, hogy tagadása esetén rábizonyítsák, ha figyelmeztetéseket semmibe se veszi, előbb az előjárónak kell szólni; ő négy szemközt intheti meg, hogy a többiek ne szerezzenek róla tudomást. Ha azonban tagad, akkor az ő tudta nélkül mások bevonása szükséges, hogy – az egész közösség jelenlétében – ne egy tanú vádolja, hanem ketten vagy hárman szolgálthassanak bizonyosságot. Ha beismerést tett, akkor az előjáró, vagy az illetékes pap döntse el, milyen büntetést kell vállalnia javulása érdekében. Ha ezt visszautasítja, küldjék el a közösségből, még ha ő maga nem akarna is távozni. Ez sem kegyetlenség, hanem a könyörület megnyilvánulása azok iránt, akiket bűne fertőzetével romlásba döntene.

Amit a merész tekintetről mondtam, azt figyelmesen és hűségesen tartsátok meg a többi bűn felfedésére, megakadályozására, bejelentésére, rábizonyítására és megbüntetésére vonatkozóan is. Szeressétek az embert, de a bűnt gyűlöljétek.

Ha azonban valaki már annyira jutott a rosszban, hogy egy férfitől titokban levelet vagy valami ajándékot elfogad, de ezt önszántából bevallja, bocsássanak meg neki és imádkozzanak érte; ha viszont rajtakapják és rábizonyítják, akkor a pap vagy az előjáró ítélete szerint nagyobb szigorral büntessék meg.

5. Ruháitokat tartsátok együtt, egy vagy két vagy annyi nővérré bízva, akik rendben tudják tartani, nehogy a moly kárt tegyen bennük. S amint egy éléskamrából táplálkoztok, ugyanúgy egy ruhatárból öltözködjétek. S ha lehet, ne törődjétek azzal, hogy az évszakoknak megfelelően éppen milyen ruhát kaptok, hogy azt kapja-e valaki, amit beadott, vagy mást, ami egy másiké volt. Mégis, senkitől se tagadják meg azt, amire szüksége van. Ha ebből elégedetlenség vagy zúgolódás származik, mivel valaki zokon veszi, hogy rosszabbat kapott, mint amije előzőleg volt, s méltatlannak tartja, hogy olyan ruhát vegyen magára, amelyet egy másik nővér már viselt, akkor megítélhetitek, mennyire híjával van szíve belső öltözetének az, aki a test ruhája miatt civakodik. S még ha eltűrik is azt a gyöngeségeket, hogy azt kapjátok vissza, amit hordtatok, azt egy helyen és ruhatárosok közös felügyelete alatt tartsátok.

Úgy hogy senki se dolgozzék magának, hanem minden tevékenységetek a közösség javára irányuljon, sőt, nagyobb buzgalommal és vidámabb készséggel, mintha külön-külön csak a magatok érdekében csinálnátok valamit. A szeretet ugyanis, amint meg van írva, “nem keresi a magát”⁸, ami azt jelenti, hogy a közösség érdekeit helyezi az egyén, és nem az egyénét a közösség érdeke elé. És ezért amennyivel inkább a közösség ügyével és nem a sajátotokkal törődtek, meglátjátok, hogy annál nagyobb előrehaladást tettetek a lelki életben. Így a szükséges ideigvalók használatában az tűnjék elő, ami örökre megmarad: a szeretet.

⁸ 1Kor 13, 5

Következésképp, ha valaki monostorban élő gyermekének vagy hozzátartozójának valamit hoz, valamiféle ruhát vagy más szükségesnek vélt dolgot, ezt ne fogadják el titokban, hanem bízzák azt előljáró döntésére, hogy a közösbe téve azt annak adja, akinek szüksége van rá. Ha valaki egy kapott ajándékot eltitkol, úgy ítélik el, mintha lopott volna.

Ruháitokat vagy ti mossátok, vagy a ványolók a mosodában, az előljáró intézkedése szerint, nehogy a tiszta ruha túlzott igénye belsőleg beszennyezze lelketeket.

A fürdőbe járást, akinek betegség miatt erre szüksége van, semmiképp se tagadják meg; történjék az ellenkezés nélkül, az orvostudomány javallata szerint, úgy, hogy ha a beteg nem akarja is, az előljáró parancsára tegye meg, amit egészsége végett tennie kell. Ha ellenben akarná, de ez számára nem üdvös, az előljáró ne engedjen kívánságának. Olykor ugyanis azt hisszük, hogy valami, mert jólesik, hasznos, pedig valójában ártalmas.

Végül ha Isten szolgája fájdalomról beszél, bár ez a fájdalom rejtve marad testében, habozás nélkül hinni kell neki; mégis, ha a fájdalom gyógyítására olyat kér, ami kellemes, az orvostól kell tanácsot kérni, hacsak nem biztos hatású.

Fürdőbe vagy szükséges esetben máshová ne menjenek kevesebben, mint ketten vagy hárman. S bárhová kell mennie valakinek, ne azokkal induljon, akikkel ő szeretne, hanem akiknek az előljáró megparancsolja.

A betegek vagy a lábadozók, vagy akár lázmentes gyengélkedők gondját bízzák egyvalakire, hogy aztán az kérje az éléskamrából, amit szükségesnek lát.

Akiket az éléskamrával vagy a ruhákkal vagy a könyvekkel bíznak meg, szolgálják testvéreiket morgolódás nélkül.

Könyveket naponta és bizonyos órákban kérjenek. Aki ezen órán kívül kér, ne kapjon.

Ruhát és lábbelit, amikor erre szükség van, adjanak késlekedés nélkül azok, akikre ez rá van bízva.

6. Veszekedés vagy ne legyen köztetek, vagy a leggyorsabban vessetek neki véget, különben a harag gyűlöletté fajul, s akkor *a szálka gerendává válik*⁹, és a lélek gyilkossá lesz. Így olvassátok ugyanis: “Aki testvérét gyűlöli, az gyilkos”¹⁰.

Ha valaki szidalmazással vagy gyalázkodással, vagy akár bűn emlegetésével megsérti a másikat, amilyen gyorsan csak lehet, nyújtson elégtételt azért, amit tett, a sértett pedig haladéktalanul bocsásson meg. Ha viszont kölcsönösen megsértették egymást, kölcsönösen bocsássanak meg egymásnak, különben az Úr imája hazugság lesz. Különben is imáitok minél gyakoribbak, annál hitelesebbeknek kell lenniük. Sokkal jobb, ha valakit gyakran kísért ugyan a harag, de aztán, elismerve igazságtalanságát, siet bocsánatot kérni a sértett féltől, mint ha

⁹ Mt 7, 3-5

¹⁰ 1Jn 3, 15

valaki nehezebben gerjed haragra, de a bocsánatkérésre is lassabban hajlik. Aki viszont soha nem hajlandó bocsánatot kérni, vagy nem teljes szívéből teszi, joggal van a monostorban, még ha nem is küldik el innen. Tartózkodjatok tehát a keményebb szavaktól. Ha mégis ilyen szó elhagyná az ajkatokat, ne restelljétek, hogy ugyanaz a száj gyógyítson, amelyik a sebet okozta.

Amikor azonban a fegyelem követelménye, a fiatalabb testvérek rendreutasítása esetén kemény szavakra készíteneteket, nem köteleességetek tőlük bocsánatot kérni, nehogy a túlságos megalázkodás miatt a kormányzás tekintélye meginogjon az alátok rendelték előtt. Bocsánatot kell azonban kérnetek a mindenek Urától, aki tudja, hogy azokat, akiket a jogosnál netán erősebben megdorgáltatok, milyen jóakarattal szeretitek. Ne testi, hanem lelki szeretet uralkodjék közöttetek.

7. Elöljárótoknak mint anyának engedelmeskedjétek, adjátok meg neki a tiszteletet, nehogy megsértsétek benne Istent. Még inkább engedelmeskedjétek a papnak, aki mindnyájatokra gondot visel.

Elsősorban az előljárónak a feladata, hogy mindezt megtartsák, és ha valamit nem tartottak meg, azt könnyelműen ne hagyják annyiban, hanem tegyék jóvá és javítsák ki. Mindarról pedig, ami meghaladja az ő hatáskörét vagy erejét, számoljon be a papnak, aki fölöttetek nagyobb tekintéllyel bír.

Aki előljárótok, ne azért tartsa magát szerencsésnek, mert hatalommal kormányoz, hanem azért, mert *szeretettel szolgál*.¹¹ Iránta megnyilvánuló tiszteletetek miatt első legyen köztetek, Isten iránti félelme miatt pedig boruljon lábatokhoz. *Jócselkedeteivel adjon mindenkinek példát*¹², *fegyelmezze a nyugtalanokat, bátorítsa a kishitűeket, támogassa a gyöngéket, legyen mindenkivel türelmes*.¹³ Szívesen tartsa meg a fegyelmet, és ennek megtartására ébresszen félelmet. S jóllehet mindkettő szükséges, inkább kívánja azt, hogy szeressétek, mintsem hogy féljétek tőle, mindig arra gondolva, hogy majd *számot kell adnia rólatok Istennek*.¹⁴

Amikor tehát szívesen engedelmeskedtek, nemcsak magatok iránt vagytok könnyörületesek, hanem iránta is, mivel köztetek magasabb helyen állva nagyobb veszélyben is forog.

8. Adja meg az Úr, hogy mindezt szerető gonddal tartsátok meg, *mint a lelki szépség szerelmesei*¹⁵, akik szép életükkel *Krisztus jó illatát árasztják*¹⁶: nem

¹¹ Gal 5, 13

¹² Tit 2, 7

¹³ 1Tessz 5, 14

¹⁴ Zsid 13, 17

¹⁵ Sir 44, 6

¹⁶ 2Kor 2, 15

*mint a rabszolgák a törvény uralma alatt, hanem mint szabadok, akik a kegyelem uralma alatt élnek.*¹⁷

Ezt a kis könyvet olvassátok fel hetente egyszer, hogy mint tükörben megnézhessétek magatokat benne, s hogy feledékenységéből valamit el ne hanyagoljatok. És ha úgy találjátok, hogy megteszitek, ami benne le van írva, adjatok hálát az Úrnak, minden jó adományozójának. Ha viszont valamelyikőtök valami hiányosságot vesz észre, bánja meg a múltat, legyen óvatos a jövőben, imádkozzék, hogy *Isten bocsássa meg a vétkeit és ne vigye kísértésbe.*¹⁸

¹⁷ Róm 6, 14-18

¹⁸ Mt 6, 12-3